

NEMESSZEGHY LÁSZLÓ

A jugoszláv, illetve szlovén-magyar erdészeti egyesületi kapcsolatok, és a „Pannónia” rendezvények

A magyar-szlovén erdészeti egyesületi kapcsolatok 1964-ben születtek. A Mura-vidéki Erdészeti Egyesület 1964-ben tanulmányutat szervezett Magyarországra. Levélben kerestem fel az OEE budapesti központját. Annak ellenére, hogy pontos címet nem tudtam – a válasz postafordultával érkezett, ami annak idején 9-10 napot jelentett. Az OEE akkori főtitkára, *Fekete Gyula* közölte, hogy szeretettel várnak, és kívánságunk szerint megszervezik a szakmai programot. Az útiútv szerint tíz nap alatt Nagykanizsa-Tihany-Győr-Budapest-Eger-Miskolc-Dérecsen-Budapest volt a cél. A költségek túlnyomórészt valutában csempészük át a határon és az IBUSZ-nál fizettük be.

A tanulmányút végén az OEE vezetősége fogadást adott, ahol Madas András elnökkel megállapodtunk, hogy még az évben szervezzük egy szlovéniai tanulmányutat a magyar kollégák részére.

Igy kezdődtek a szlovén-magyar erdészeti kapcsolatok, melyek évről évre gyarapodtak, gazdagodtak. 1966-ban jelen voltam Sopronban az OEE jubileumi vándorgyűlésén és azóta – ha elfoglaltságom nem akadályoz – rendszeresen vendége voltam valamennyi vándorgyűlésnek.

A kapcsolati rendszeressége felvetette a gondolatot, hogy szorosabb regionális határmenti kapcsolat szakmailag és emberileg is eredményesebb lenne. Indokolta a gondolatot az azonos, vagy igen hasonló éghajlati, talajtani, erdőjárulási adottság. Ilyen Szlovénia pannoni jellegű erdőgazdasági tája a Mura-vidék, a határos Dél-nyugat-Dunántúli, valamint Ausztria Burgenland tartománya.

A határ menti erdészeti szakmai együttműködés gondolata 1972-ben materializált ki teljesen, ugyanis az 1972-i vándorgyűlésen vettek részt először mint vendégek a burgenlandi erdészeti egyesület képviselői, s így egy asztalnál együtt volt mind a három fél. Magyar részről *Király Pál* főtitkár és *Fekete Gyula* főtitkárhelyettes, Burgenlandból *Siegfried Beidel* udvari tanácsos és *Martinkovics Anton*, a burgenlandi erdészeti egyesület elnöke, valamint Szlovéniából én.

Az első Pannónia Napok, a „Pannónia '73” határ menti erdészeti szakmai találkozó 1973. augusztus 30-31-én volt a Mura-vidéki Erdőgazdaság területén. A rendezvényen 6 magyar és 4 osztrák vendég vett részt.

A szakmai bemutató az ártéri mézág-éger-állományok nevelése volt. A vendégeket fogadta a Lendvai járás VB elnöke is, aki magyar nemzetiségű volt. A talál-

köző záróértekezlete és a látottak értékelése a kapelei borgazdaság tárgyalótermében volt kellemes borkóstolóval egybekötve.

A résztvevők többek között megállapodtak:

- a rendezvényeket folytatni kell, mert bebizonyosodott, hogy túlmutat a szakmai ismeretek bővítésén;
- a találkozókát évente kell megrendezni;
- minden évben más ország legyen a házigazda;
- a rendezvény szűkebb körű legyen, kölcsönösségi alapon;
- a költségeket a vendéglátó fedezi;
- a Pannónia Napokat lehetőleg tavasszal rendezzék.

Ennek a záróértekezletnek az anyagát hangsúlyozalon rögzítettük. A következő rendezvény a Zalai EFAG területén volt. A szűnni nem akaró esőtette emlékeztetés, de sárban, vízben mindenki kitartott a *dr. Páll Miklós* vezette gazdag és színvonalas programon. Nagyon szép élmény volt. 1975 rendezvénye Burgenlandban lett megtartva. Németújvártól a Fertő tóig bekalandoztuk Burgenland jó részét. A hetedik rendezvényen Szlovéniában bekapcsolódott a maribori erdőgazdaság, a Mura és Dráva medence a Kozják és Pohorje hegységgel. Majd Zalához csatlakozott Vas megye is, váltott rendezéssel. A tízéves jubileumkor már a Mura-vidéki égeresekben szemlélhettük a bekövetkezett változásokat.

– 1985-ben a 13. Pannónia Napokon (Szlovéniában) meglátogattuk a hármast határt is. Ez a programban nem szerepelt, meglepésnek szántuk. Volt is nagy meglepetés, amikor a kellemes erdei séta közben a hegytetőn, kilépve a tisztásra, a vendégek egyzcserre a hármast határon találták magukat.

A magyar oldalon ott volt még a drótkerítés. Tudtuk, hogy örökké nem lesz ott, de mégse gondoltuk, hogy olyan hamar eltűnik. Ekkor búcsúztunk el a magyar-szlovén erdészeti kapcsolatokat magyar kezdeményezőtől, *Fekete Gyulától*, aki utoljára volt a rendezvényen.

– 1989-ben rendezte utoljára a 17. Pannónia Napokat *dr. Páll Miklós*, a Pannónia magyar veteránja és régi igaz barátunk. Reméljük, hogy nyugalomba vonulása után sem feledkezünk meg a Pannóniáról!

– Maradandó emlékfű lesz a 18. Pannónia találkozó (Oberpullendorf, 1990. V. 28.-30.). A burgenlandi vendéglátók gratuláltak a magyar delegációnak, hogy Magyarország végre csatlakozott a szabad

Európához. Együttal gratuláltak a szlovén delegációnak is a rendszerváltozásért.

– A szlovéniai, 19. Pannónia találkozó (1991. május 27.-29.) a vihar előtti csendben zajlott le, közvetlenül Szlovénia önállósodása előtt.

Hogy melyik Pannónia találkozó volt jobb, érdekesebb, gazdagabb? Erre csak az válaszolhatom, hogy mindegyik Pannónia a legjobbat, legérdekesebb és leggazdagabb volt! Az első 7-8 évben alakult ki teljesen a Pannónia Napok arculata és mint ilyen érte meg a rendezvény az irányelvre méltó (tekintettel sok-sok más rendezvényre) 20 éves jubileumot. Kialakult főbb jellemzői:

- a régiók: Vas és Zala megye Magyarországon, burgenland tartomány Ausztriában és északkelet Szlovénia;
- gyakorlati erdész szakértők találkozója – közvetlen szakmai problémák megvitatása a helyszínen, az erdőben, mentesen minden akadémiai szónoklástól;
- megismerési és értékelni egymás szakmai eredményeit és kudarcait;
- tanulni egymástól;
- a kisebb létszám könnyen mozgatható, a szakmai munka alaposabb, a kapcsolatok közvetlenebbek. Kiseb költségek – sokkal jobb minőség;
- közvetlen baráti kapcsolatok kifejlődése;
- jószomszédi viszonyok, ahol a határ a legkevésbébb jelenti;
- a szakmai programmal egyenrangú kulturális program (helytörténet, néprajz, műemlékek, történelem, táj stb.);
- egymás minél jobb megismerése és tisztelése;
- a rendezvény időpontja (lehetőleg) május utolsó hete;
- a Pannónia Napok délelőtti 10-11 óra-
kor kezdődnek és a harmadik napon, az ebéd után fejeződnek be.

A Pannónia elejétől kezdve politikamentes volt, eltűnik közös hivatásunknak, a természetnek és az erdőnek, valamint a barátságunknak. A találkozó szelleme mindig baráti, jóformán családi volt, igazi jóbarátok találkozója. Öröm volt szervezni a rendezvényt és öröm volt azon részt venni.

A Pannónia Napok magyar veteránja *dr. Páll Miklós* Nagykanizsáról, Burgenlandból pedig *Martinkovics Antal* Dérdőlől és *Siegfried Beidel* udvari tanácsos, aki sajnos hamar meghalt és utána már jó 15 éve a Pannóniát lelkesen és kitűnően *Friedrich Prandl* erdőfőtanácsos szervezte, így őt is a veteránok közé számíthatjuk.

FRIEDRICH PRANDL

Az erdőélésnek is megvannak a határai

Az erdőnek a nagyközönség részéről való többcélú hasznosításának problémaköre nemcsak Ausztriára korlátozódik, de foglalkoztatja az erdészeti megbeszéléseket Európa- sőt világszerte. Így került szóba az 1992. évi Pannónia-tálalkozón, Magyarországon is. Mint az Országos Erdészeti Egyesület tiszteletbeli tagjának, engedtessek meg nekem, hogy a szabad, demokratikus véleménycsere keretében ez irányú nézeteimet kifejthessem. Kollegiális kötelességem érzem, hogy még kedvezőtlen tapasztalatainkat is egymásnak továbbadjuk, megelőzve ezzel esetlegesen téves irányokat. Értékes segítséget jelenthet ez éppen Magyarországra számára a tulajdonviszonyok rendezése idején.

A tulajdon fogalma jogi szempontból

Az osztrák Polgári Törvénykönyv (ABGB) a tulajdont objektív és szubjektív értelemben megkülönbözteti. Objektív értelemben tulajdon minden anyagi vagy nem anyagi dolog, ami valakihoz tartozik, valakit megillet. Szubjektív értelemben tulajdon az, ha annak tartalmával tetszőlegesen lehet bánni és másokat abból kizárni. Ez a szigorú megfogalmazás alig engedi meg idegenek használatát, függetlenül attól, hogy az állam vagy egyes személyek részéről történe, mégis egyre több megterhelés éri az erdőtulajdonost anélkül, hogy ezekért megfelelő ellenértékelést élvezne. Számára mégis lehetővé kellene tenni, hogy maga határozza meg, hogy kinek, mit enged meg.

Az erdő szolgáltatásai

A teljesség és súlyozás igénye nélkül lássuk a jelenleg fontosabb megterheléseket:

– **Légszennyezés.** Bár az erdőt veszélyeztetők között a legnagyobb, jelentős csökkentése a népesség gazdasági érdekeivel, az általános jólét elérésével és megtartásához szorosan kötődik. Bár a káros kibocsátások korlátozására helyi eredményeket érnek el, sokhelyütt él mégis a jelszó: mindenki beszél róla, de az egyének hozzájárulása mégis csak korlátozott. Eddig kétségtelenül eredménytelen az erdőegészség felé való irányulási előidézése.

– **Erdő és turisztika.** A társadalom életét ma nagymértékben jellemzi a jólét, a mozgékonyság és a szabadidő. Az emberek nagy része hajlandó mind több pénzt fektetni szabadideje alakításába

(utazásba, sporteszközökbe stb.-be) és aktivitását a szabad természetben testi frissességet, teljesítményeket és technikát igénylően növelni. Ennek folytán egyre több tömegjelenséggel találkozhatunk szabadidő-tevékenységeként az erdőben.

Ez a fejlődés, bár mind nagyobb bevételt és devizát jelent a gazdaságnak – Ausztriában az ebből származó devizabevétel 1970-ben 26 milliárd, 1990-ben 164 milliárd ATS-t tett ki –, de az erdőnek a veszélyeztetés mellett (erdőtűz) csak akadályoztatásokat jelent az idegenforgalmi létesítmények területigényével, az üdülést keresők és tevékenykedők tömegesedésével. Ez ökológiai zavarokat idéz elő (flóra, fauna, talaj, vadzavarás) és konfliktusokhoz vezet a különböző erdőhasználók között (erdőgazdaság, vadászati, természetvédelem, gyalogosok, sportolók közt), különösen, ha valamely területegységen az üdülést keresők különböző fajtái egymással versengésbe kezdenek. Erősen fokozódnak azok a turisztikai igények, amelyek a törvény szerinti a tulajdonos engedélyéhez kötődnek.

(Az erdőtulajdonos engedélyéhez kötött: az erdőben való táborozás sőtében, a sátorozás, a járművel való közlekedés, a lovaglás, sifutónyom létesítése, 2 kg/nap gomba gyűjtése. Belépési tilalom áll fenn útjelzőkban és telepítésekben 3 m magasság elérése előtt, tűzveszélyes vagy károsítóelhárítás alatt álló területeken, zárt térségekben, csemeterkekben, rakodókon, épületekben és építési területen, vágás- és közelítőtereken, karácsonyfatelepeken és különleges üdülőtérleteken, valamint tudományos szempontból zárt erdőrészekben.)

Ezzel szemben ma szabadnak vélt javak kiterjedt illegális használatbavé-

tele folyik abban a feltételezésben, hogy az erdő a senki földje és önkiszolgáló bolt. Szükségszerűen a nagyközönséggel megértetni, hogy az erdő nem senki jósága és csak az egészséges erdő lehet optimális üdülőtérlet, s ez érzékeny, határok nélkül meg nem tartható. Az üdülőtér- és tunstaggazdaságot ezért éppoly felelősség terheli az erdőnek jó egészségben tartásában, mint az erdő- és mezőgazdasági őstermelést az életfontosságú termékek tartamos használatában. A közönségnek és turistáknak hovatovább tudomásul kell venniük, hogy az erdő szolgáltatásainak és azok gazdájának ára van és az „erdő”-tőke a küldöttéért csak kamatot ellenében állhat rendelkezésükre. Az erdő – társadalomnak tett – szociális szolgáltatásainak hozzá kell járulniuk az erdőtulajdonos bevételeihez és ezzel tartamos erdőápolásra ösztönöznék.

Ezeknek a céloknak a megvalósulása az erdészeti tájtervezés keretében turisztikai koncepciót kíván, amelyben a használat és fejlesztés lehetőségei és korlátai rögzítést nyernek. Emellett nem lehet kitérni olyan pihenőterületek kijelölésére elől sem, amelyekben a szabadidő-tevékenységeket megfelelő korlátok szabályozzák, ahol a felüdülést keresők zaj- és kipufogógáz-mentes természet élményhez juthatnak – az erdőtulajdonost megillető kártalanítás ellenében.

– **Turizmus és a vad.** A légszennyezés mellett a túlzottan elszaporodott csülkösvad-állomány számít az erdőt legjobban terhelő tényezőnek. Ez kölcsönös vádaskodásokkal indultos nézeteltérésekhez vezet a vad- és erdőgazdaság között. Mindinkább megegyeznek azonban mindkét oldalról abban, hogy az erdőárok mértékét a vad nyugaltatása jelentősen befolyásolja. A vad mind többször kénytelen szűken körülhatárolt területekre visszahúzódni és ott keresni a fennmaradásához nélkülözhetetlen táplálékát. Így például 62 esetében Heidelberg városi erdejében a nyári félév alatt turisták által sűrűn járt utak mentén szabadnapokon 80%-kal kisebb beálló terület volt mérhető, mint hétköznapiakon.

Ez oda vezet, hogy ezeken a lényegesen kisebb területeken a kár megnő. Különösen súlyosan csik latba a zavarás

télen. Az állat energiagényes menekülésre kényszerül, s ez hátrányosan hat táplálékfelvételi ritmusára és anyagcserejére. A nappal is mozgó vad, melyhez zavarás nélkül a csülkösvad is számít, a télen negatív energiámérlege folytán a rövid napokban kevés időt talál ahhoz, hogy a hosszabb éjszakákra szükséges táplálékot magához vegye. Pedig a téli hónapokban az éjszakai órák a leghidegebbek. A testhőmérséklet szinten tartásához éjjel több energia kell.

A mozgás- és menekülési lehetőséget a hóhelyzet is megnehezíti és a tavadtól az embriónális növekedés következtében a tél végén többlet-megterhelésnek van kitéve. Tudományos vizsgálatok igazolták, hogy a szarvas energiagigyelete 20%-kal nő meg, ha csak 10

percet is menekülni kényszerül. Objektíven meg kell azonban azt is állapítani, hogy a többnyire kereskedelmi érdekből túlzott vadászat hasonló jelenségekhez vezet. A lovatadász formájával (súlypontos vagy intervallumos) és módszerével (les, cserkelés – terelő vagy hajtóvadászati) hasonló módon alkalmazkodni kell, mint a téli vadászati leterövidítésével. Ennek legfőbb feltétele a lehetőleg nagy kiterjedésű vadászterület, természetesen határokkal.

Osszefoglalás

Az erdő ökoszisztémaként dinamikus egyensúlyban van, aminek azonban határai vannak. Az erdőgazdaság eddig mindig arra törekedett, hogy tartamos

termeléssel a fakészlelet és az erdőterületeket növelje. A legutóbbi időkben azonban Európa- és világszerte olyan megterheléseknek van kitéve, amelyek az erdőt – túltelve magukat a magántulajdon fogalmán – gazdátlan jószágként tekintik. Ezek a megterhelések azonban nem szabad, hogy veszélyessé váljanak a természet és tartamos erdőfenntartásáért. A cél, amelyre törekedni kell, az, hogy a megterhelésekből adódó nehézségek a tulajdonos részére megtérüljenek. A szabadidő-tevékenységek minden megtérése mellett általánosan tudatosabbá kell tenni az üdülőterülettel való kíméletes bánás nélkülözhetetlenségét.

(Fordította: Jérôme R.)

Nem mindenütt „tartunk már itt”

Az Erdészeti Lapok 1992. július-augusztus havi számában dr. Kollwenz Ödön ny. erdőmérnök, feltehetően az erdész szakmánk felhívását indítvatta, felteszi a kérdést: „Hát már itt tartunk?”. A HM Veszprémi Erdőgazdaság vezetése és kolektívja úgy érzi, hogy az erdei lopásokkal kapcsolatos, kétségkívül elmarasztaló és a pesszimista hangvétel indítékú szolgáló képek vállalatunkra nem jellemzőek.

Vállalatunk vezetése az elmúlt évtizedek alatt kialakult és a mai körülményeknek nem megfelelő szervezeti és szolgálati változtatásokat léptetett életbe az elmúlt év folyamán. A megtett intézkedések már eddig is kedvező eredményeket hoztak, de a szervezeti felépítés és a szolgálati fegyelem terén beállt változások folyamatában is éreztetik az ez irányú munkák jobbító hatásukat. Nálunk tehát ilyen a mai helyzet!

A kerületvezető erdész szolgálati területét jelentő erdészkerületek nagyságát úgy alakította ki a vállalatvezetés, hogy annak átlaga 810 ha a folyamatos gazdálkodás tárgyát képező erdöket tekintve. Ekkora területet a mi viszonyaink között az erdész részleteiben is képes megismerni és képes abban a munkát lelkiismeretesen elvégezni.

Az erdészalakások a kerületvezető erdésznek szolgálati helyét jelentő kerületekhez legközelebb lévő falvakban vannak. Az erdésznek olyan mértékű jármű- (mkp. v. gk.) használati díjat kapnak, amely lehetővé teszi számukra a munkahely rendszeres és folyamatos megközelítését. Az erdésznek egy részének szolgálati gépkocsija van, amivel a munkásszállítást és szolgálatának ellátását végzi. (Az erdésznek erdőben lévő erdészalakásokba való visszaköltöztetése az említettek miatt már nem annyira követelményszerű, mint volt évtizedekkel ezelőtt.)

Vállalatunk területén eddig is rendszeresített volt a név, az időpont, a szolgálati hely szerint vezényelt védelmi szolgálat. Az elmúlt két évben a társadalmi tulajdon elleni cselekmények elszaporodása arra az elhatározásra juttatta a vállalatvezetést, hogy „együttműködési szerződést” kössön a megyei rendőrfőkapitánysággal. Az együttműködés szervezeti felépítését tekintve a városi kapitányságok és az erdészetek közös védelmi munkája abban jut kifejezésre, miszerint pontos, előre megtervezett írásbeli üzemzés szerint a rendőr körzeti megbízott és az erdész együttesen tartja a védelmi szolgálatot, az erdészet által rendelkezésre bocsátott gépkocsival.

(Természetesen az állandóan folyamatos – munkaszüneti napokon írásban is vezényelt – erdész védőszolgálat egyik-egyik esetében kerül sor a rendőr és erdész együttes tulajdonvédelmi munkájára.)

A szolgálati fegyelem jobbá tétele és annak szinten tartása vállalatunknál is állandó feladat. A szolgálati könyv vezetése a szolgálati szabályzatnak megfelelően mindig követelmény volt nálunk, és jelenleg is az. A vállalat vezetése és erdészeink is a „régie idők” szellemének megfelelően okmányok tekintik a szolgálati könyvet. Erdészeinknek nagysága és az azokban jelentkező feladat a mi viszonyaink között nem túlméretezett. Az erdészetek vezetése az irányítást és ellenőrzést színvonalasan véghezvi el.

A fatermékek szállítások erdőterületeinken kívüli közutakon történő ellenőrzését általánosságban is, de főleg a rendőr körzeti megbízottakkal közösen végzett védőszolgálatok esetében vállalatvezetésünk is kiemeltkedő fontosságúnak tartja, és erdészeinktől is megköveteli. Ennek a munkának a tényleges elfogásokon túl gyorsan terjed a híre és ezáltal nagy a pszichológiai visszatartó (megelőző) ereje is.

A rendőrről közösen végzett országúti ellenőrzések alkalmából erdészeink is egyenruhában végzik szolgálatukat. Meggyőződésünk, hogy az erdészgyerruha viselése, valamint a fegyelmezett és határozott magatartás segíti visszaállítani a fátolvajokat is visszatartó, jó értelemben vett egykori erdészkéntélyt. Veszprém megyében az ismeretlen tettesek ellen tett feljelentések felderítési aránya az országos átlagnál jobb. Mégis, vállalatunk is szeretné, ha még több fátolvajt, erdőkárosítót sikerülne elfogni. Nem lehetünk elégedettek. Úgy gondoljuk azonban, hogy a védelmi szolgálat hatásosabbá tételéért nemcsak nekünk, erdészeknek kell munkánkat javítani, hanem a táradalmi értekelésben bekövetkező, erdészszakmánkra kedvezően ható változás is nélkülözhetetlen. Növekednie kell az erdészszakma és az erdészek kormányzati és társadalmi szintű presztízsének, hogy az erdésznek – ha kell –, megalapozott bátorsága is lehessen az erdő jó gazda módjára való megvédéséhez.

A védelmi munka fokozására tett erőfeszítések eredményezték, hogy míg 1991. évben 2,5 mft volt a társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett kár értéke, addig az 1991. év felévi adatahoz viszonyítva az 1992. év azonos időszakaára eső kár 21%-ára esett vissza.

Szakágazati gondjaink az erdészeti szervezeti felépítés hibáival, az erdész szolgálati fegyelem megromlásával, a védőszolgálat elmaradásával stb., csak az erdészeti szakmán belüli hibákkal nem indokolható. Meggyőződésünk, hogy a magyar erdészetnek a szakmán belüli gondok kiküszöbölésén túl nagymértékű külső kormányzati szintű segítségre is szüksége van ahhoz, hogy erdész társadalmunk jól szolgálhassa az ERDŐT hazánk minden polgára javára.

dr. Horváth Gyula
igazgatói tanácsos

Ínség, sztrájk és erdő!

1892. március 31.

A földművelő Magyarországon éhez és kenyertel kért vármegyék s az iparos Angliában nem dolgozó 600 ezer munkás emlékeztetnek arra, hogy a társadalmi rend fennállásáért és helyes irányban való vezetéséért felelős kormányok hűbeselek arról gondoskodni, hogy a munkát teljesíteni kívánó nép munkát s ennek végzése által a mindennapi megélhetésre szükséges elegendő kereseti jutalmat kapjon; s mert a kormányzók bölcsessége csak akkor üti meg az elégséges mértékét, ha nemcsak a jelennek dolgoznak, hanem a jövőre is bírják a szükségszerű előrelátás tudományát s nem csupán akkor intézkednek, midőn már nyakukra jött a baj: nem tarthatjuk feleslegesnek e lapokban is rámutatni arra, mi a hasonló ínség elhárítására szolgálhat, s mert a baj megismerése után szükséges a gyors orvoslásra gondolni és minden esetre jobb, ha ez előbb mint sem akkor történik, midőn az előrelátó bölcsesség intézkedéseinek gyümölcsei már aratni kellene.

Ha Anglia kopár hegyoldalain erdők állanának, nem kellene a nélkülözés és félelem ama kínjai szenvedni, melyet most Anglia kormányja és lakossága hullának s melynek ismétlése évről-évre megújul, nem, mert akkor az erdők rendszeres vágásaiban nemcsak napokra és hetekre, de hosszú időre előre rendelkezésre állana a használatra előkészített tűzi és szénfa s a munkások napokra vagy épen hetekre terjedhető sztrájk-ideje alatt készen állana a napi életre szükséges és az év különböző szakaira felosztva s a sztrájkra nem hajlandó földművelő nép által termelendő tüzelő-anyag, mely segítségét nyújthatna addig, míg a sztrájkok ismétlődő kérdése megoldást nyerhet. Az pedig mindennapi helytelen, ha a fűtés egyedül a kőszénre van alapítva.

Hazánkat illetőleg is el lehet mondani a legbiztosabb meggyőződéssel, hogy ha Arva, Liptó, Trencsén stb. vármegyék most kopár hegysegein a hajdan lepusztított erdők helyett újakat neveltek

volna, akkor ama vármegyék népeinek téli keresetforrása most nem hiányoznék, mert az erdők munkát és ezzel kenyert adnának addig, míg a földművelő nép más keresetbe juthat. És így is volt ez addig, míg a felvidéki birtokos osztály érdekét rendszeresen kezelte s míg maga alatt is le nem vágta a fát, vagyonának ez állandóan jövedelmező tőkéjét erdőtörvényünk megalkotása előtti időben lönkre még nem tette; míg most nem his részben maga is csaknem hasonló nélkülözések sorsára jutva tengődik, eddiggi jobbágya pedig kétségbe esve fordul Amerika felé vagy úthon társi és szennvedei a kenyér hiányát.

Am óhajtsuk az ipar kifejlődését, hirdessük annak szükségét és támogatjuk is a földművelési érdekek által feltételezett okszerűség határáig, de ne felejdj senki, hogy az iparos Anglia előbb jelzett helyzete felette élénk kamuságok képez s hogy a mely országnak termőföldjében oly gazdag erje van, mint hazánknak s erre oly gyér népessége, mint a mi földünknek, addig a legelső szükség a termőföld helyes kihasználására és megművelésére törekedni s ez a földművelés lehető legteljesebb kifejlődése. Erre kell tehát minden vidéken, minden vármegyében dolgozni; a mi pedig mostani ínséges vidékeinket illeti, jó lesz melyben emlékeztetnünkbe véteni és teendőkünk legsürgősebbjei közé sorozni, hogy a felvidék népének biztos megélhetésére a legbizonyosabb orvoslás azok kopár hegysegeinek megfelelő fanemekkel való erdősítése s most meglevő erdeinknek leg gondosabb megvédelmezése s fenntartása s hogy tróvzek mindenképpen olyanok szászölőjává lenni, kik a pillanatnyi érdek kielégítése végett a nép jövőjét biztosító erdők feláldozását vagy azok megrontó kihasználását kívánják.

Bedő Albert.

(Erdészeti Lapok, 1892. évf.)

BROKÉS TAMÁS

Az FM Erdészeti és Faipari Főosztály nemzetközi kapcsolatai 1992-ben

Az 1992. évi nemzetközi együttműködésünk igen intenzív volt, a magyar erdészeti iránt nagy a nemzetközi érdeklődés. Ez elsősorban Magyarországon befektetni, vállalkozni szándékozó külföldi cégek részéről nyilvánult meg. Ebben az évben is azt tapasztaltuk, hogy a külföldi cégek vállalkozásai előtt az esetek többségében felkeresték az Erdészeti és Faipari Főosztályt, és általános tájékoztatást kértek a magyar erdőgazdálkodásról, a faiparról, a már meglévő, illetve az előkészületben levő törvényekről, különböző rendeletekről és jogszabályokról, a piacgazdaságra való átterés folyamatáról, a privatizáció helyzetéről, az erdészeti politika irányelveiről. Főosztályunk a részletes szakmai, gazdasági és jogi jellegű infor-

mációkkal is a külföldi befektetők privatizációs érdeklődését kívánta elősegíteni és felkeltetni, illetve a működő tőke bevonását előmozdítani annak érdekében, hogy a termelés és a vállalati struktúra javuljon, a vállalati gazdálkodás eredményesebb legyen.

Számos esetben kértek általános szakmai információkat olyan cégek képviselői is, akik a PHARE (Pologne-Hongrie Action pour la Reconstruction Economique) program keretében kiírt tenderekre pályáztak. Mint ismeretes, az Európai Közösség PHARE programja – amely eredetileg Lengyelország és Magyarország részére szolgált, később pedig további kedvezményezettekkel egészült ki – szintén jelentős segítséget nyújt a magyar gazdaság

szervezetének átalakítását elősegítő intézkedések finanszírozásában. A PHARE programban, amely pénzügyi segélyből, technikai segélyből és tanulmányok finanszírozásából áll, az erdészeti szakterület is érdekel. Jelenleg a PHARE finanszírozásában az erdészet és a fafeldolgozó ipar számára készülnek szektor tanulmányok.

Nemzetközi kapcsolataink fő területei természetesen a különböző országok társminiszteriumaival kötött kétoldalú megállapodások, illetve a nemzetközi szervezetekkel folytatott együttműködésünk. A bilaterális megállapodások tettek 1992-ben is lehetővé, hogy államigazgatási és gazdasági szakemberek, tudományos kutatók, oktatók valutamentes formában az

egyres relációkban külföldre utazhassanak az egyezményben rögzített témák tanulmányozására, több alkalommal biztosítottak 10-14 nap időtartamú szakmai továbbképzőket magyar szakemberek számára. Egy-egy ilyen szakmai továbbképző alkalomként 10-12 fő részvételét jelentette. A rendező országok közül elsősorban Németország egyes tartományait és Ausztriát kell megemlítenünk. Ezen országok tárminiszteriumai általában a kormányaik által a közép- és kelet-európai országok részére biztosított segélyprogramból finanszírozták a tanfolyamokat. Így a magyar résztvevők a kinttartózkodásuk alatt teljes ellátásban részesültek, munkaadójuknak csak az oda- és visszautazás költségeit kellett fedezni.

A kétoldalú együttműködési megállapodások természetesen nemcsak külföldi utazást jelentenek, hanem a külföldi partner delegációinak fogadását is, a külföldi szakemberek magyarországi tanulmányútja szintén hozzájárult egy-egy szakmai kérdés konzultálásához, újabb tapasztalatok megismeréséhez. A megállapodások köre az utóbbi években újabb országokkal bővült. Így volt ez 1992-ben is. A kínai erdészeti minisztériumtól megkeresést kaptunk korábbi kapcsolataink folytatására.

Az év folyamán folytatuk hagyományosan jó együttműködésünket a különböző nemzetközi szervezetekkel. Ezek közül kiemelendő az ENSZ EGB Fabizottságában, a FAO Európai Erdészeti Bizottságában és a FAO/ECE/ILO Erdészeti Vegyesbizottságában kifejtett tevékenységünk.

A jövőt illetően tovább kívánjuk bővíteni a kétoldalú kapcsolatokat újabb relációk bevonásával, és a lehetőségeken belül szorgalmazzuk szakmai továbbképzők szervezését. Az utóbbi idők felgyorsult társadalmi, politikai folyamatainak hatására erősíteni kívánjuk kapcsolatainkat a szakcsajtóval – beleértve a nemzetközi szakcsajtót is –, illetve egyéb lapokkal abból a célból, hogy rendszeres tárgyilagos információkkal, tényközléssel, felvilágosítással növeljük a társadalom ismereteit az erdőgazdálkodással kapcsolatban. A médiákkal való kapcsolattartás (legyen az frott vagy elektronikus) fontosságát a FAO/ECE Fabizottságának múlt év májusi, Angliában tartott konferenciája is hangsúlyozta.

Mindezek után időrendi sorrendben az 1992-es esztendő nemzetközi kapcsolatainak legjelentősebb eseményei:

– Az ANARF-SOCIS szervezet szándéknyilatkozatot írt alá olasz-magyar er-

dészeti és feldolgozó ipari együttműködésről. Szóba jöhetett együttműködési területek: gyorsan növő fajok telepítése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, magyarországi erdőőrök tanulmányozása, elsősorban Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, közös parkettagyártó vállalat létesítése Magyarországon, rétegeltfaelemgyártás a Kisalföldi EFAG-gal köztösen.

– A FAO/ECE Fabizottság éves ülésére Svájcban került sor.

– Romániában főosztályunk delegációja aláírta 1993-ra szóló munkatervét.

– Fim cégek képviselői javaslat készítségét határozták el a magyarországi favagyony cellulózipari hasznosítására.

– A Bolgár Köztársaság Erdészeti Állami Bizottságával aláírtuk az 1992. évre vonatkozó együttműködési megállapodást.

– Olasz cégek a feldolgozó iparban történő befektetési lehetőségekről tájékoztódtak.

– Az ENSZ EGB Fabizottsága és a FAO Európai Erdészeti Bizottsága Végrehajtó Tanácsa tagjainak közös értekezletét Svájcban tartották.

– Főosztályunk Svédországban megbeszélést folytatott a Doman Group és az Országos Erdészeti Hivatal képviselőivel az 1992. évre aláírt együttműködési megállapodás alapján.

– A Kanadai Faipari Tanács tájékoztatást kért főosztályunktól a hazai erdőgazdálkodásról, a faiparról, a fafelhasználásról és a privatizációs folyamatokról.

– Az Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériuma (USDA) és az FM közötti valutamentes szakembercserre-megállapodás keretében az Amerikai Nemzeti Parkok Hivatalának delegációja járt Magyarországon.

– Olasz cég ausztriai képviselője tájékoztott főosztályunkon magyarországi nyártelepítési lehetőségekről. Az olasz cég 300 ha nagyságú földterületet szeretne bérelni, amelyen saját sportortánnyal nyárfát termesztene.

– A Swedforest Consulting AB tervezési vezetője áttekintette a magyar erdészeti továbbképzésére vonatkozó tematikát.

– Németország Mező-, Erdő- és Élelmiszergazdasági Minisztériuma segélyprogram keretében magyar erdészek számára erdő- és vadgazdálkodási továbbképzőt szervezett. A tanfolyam első részét Magyarországon tartották.

– A légszennyezés erdőkre gyakorolt hatásának megfigyelésére létrehozott nemzetközi együttműködési program irányító csoportjának 8. ülésén, Avignonban

a résztvevő országok elfogadták, hogy a 9. ülés Magyarországon legyen.

– Nemzetközi tanácskozáss Sopronban az erdészeti politika aktuális kérdéseiről. A résztvevők áttekintették a magyarországi rendszerváltás főbb jellemzőit, az általános gazdaságpolitika irányonyáról. Megvitatották az erdészeti politika meghatározó elemeit, az állami erdők kezelését, az erdészeti alap működését és az erdészeti piaci kapcsolatokat.

– A holland Országos Erdészeti Egyesület az OEE-vel kötött korábbi együttműködési megállapodás alapján 12 fő delegációt küldött Magyarországra 6 nap időtartamra. Ennek kapcsán főosztályunk a holland OEE elnökével, a delegáció vezetőjével szakmai és együttműködési kérdésekről folytatott rövid megbeszélést.

– A PANDA orosz-kínai vegyesvállalat vezérigazgatója és munkatársai magyarországi faipari befektetési lehetőségekről érdeklődtek. Az Erdészeti és Faipari Főosztályon tájékoztatást kaptak a faipari jelenlegi helyzetéről, a privatizációs programról és a befektetési lehetőségekről.

– A Nemzetközi Természetvédelmi Klub (IUCN) angolai képviselője tájékozódott a magyar erdőgazdálkodás helyzetéről, az erdők állapotáról, a tervezett tulajdoni változásokról, privatizációról, a várható erdőtelepítésekről.

– A FAO/ECE Fabizottsága megbízásából Nemzetgazdasági Szövetségi Élelmiszer-, Mezőgazdasági és Erdészeti Minisztériuma Workshopot szervezett „Privatizáció az erdő- és fagazdaságban” címmel. A Workshopon 12 ország 40 képviselője vett részt. Magyarországot az FM Erdészeti és Faipari Főosztálya és az ERDÉRT Vállalat képviselte. Minden delegáció a közép-európai térség országaiból rövid előadást tartott országja erdő- és fagazdaságáról, a privatizáció és tulajdonviszonyok kérdéséről. A nyugati országok képviselői szakmai tanácsokat és ajánlásokat tettek a gazdasági folyamatok irányítására és kezelésére.

– A lengyel Környezetvédelmi, Természeti Erőforrások és Erdészeti Minisztérium Erdészeti Főosztályának delegációja járt hazánkban.

– Németország Baden-Württemberg tartományának delegációja a főosztály talalyi látogatását viszonozta.

– A Németország Mező-, Élelmiszer- és Erdőgazdasági Minisztériuma segélyprogramja keretében szervezett továbbképző tanfolyam 2. szakaszának színhelye Németország Alsó-Szászország tartománya volt. A kéthetes szakmai továbbképző

átfogó képet adott az erdőgazdálkodás, a vadgazdálkodás és a faipar Németország-beli feladatairól, piacgazdasági viszonyok közötti működtetéséről.

– Kínai erdészeti delegáció kéthetes tanulmányútra érkezett Magyarországra. Ennek során a delegáció a Felső-tiszi és a Kiskunsági EFAG-oknál ismerkedett a gyorsan növekvő fajok termesztésével. A program keretében ellátogattak az Erdőrendezési Szolgálathoz és az ERTI gödöllői kísérleti állomásához.

– Olasz-magyar kft. ügyvezető igazgatója tájékozódott az erdészet és faipar átalakulásáról, a tulajdonviszonyokban várható változásokról. A kft. olasz cégek számára magyarországi befektetési lehetőségeket, különböző projektekben való együttműködés feltételeit kutatja fel.

– A Swedforest Consulting AB tervezési vezetője, a Doman Rt. igazgatósági tagja tájékoztatást adott főosztályunknak.

– A BELTRA Forestry Ltd. ir. befektetési és tanácsadó cég ügyvezető igazgatója a magyar erdőtelepítési programban való részvételben és a vállalatok számára készülő átvilágítási tanulmányok elkészítésében ajánlott együttműködést.

– Az amerikai Forest City and North American Lumber Co. ügyvezető igazgatója és a Premier Corporation Vest főmunkatársa magyarországi erdészeti és faipari befektetési lehetőségeket írt meg.

– Részvétel a klagenfurti Nemzetközi Faipari Vásáron.

– Az osztrák-magyar erdészeti együttműködést koordináló minisztériumi munkacsoport VIII. ülésére Ausztriában került sor. A két minisztérium delegációi értékelték az elmúlt időszak együttműködését és megállapodtak az 1993. évi munkatervben.

– A FAO Erdészeti Főosztályának tanácsosa a marketing információs rendszert tanulmányozta Magyarországon az a céllal, hogy erdészeti vonalon egy ilyen információs rendszer felállításában szükség szerint a FAO is közreműködjön.

– A Twente Energy Institute holland cég ügyvezető igazgatója a megújítható erőforrások (biomassza) energetikai hasznosítása területén való együttműködési lehetőségeket írt meg.

– A FAGOSZ szervezésében a francia társszervezet delegációja magyarországi tanulmányúton vett részt. A francia delegáció átfogó tájékoztatást kapott a magyar erdőgazdálkodás és faipar aktuális kérdéseiről.

A FAO/ECE/ILO Erdészeti Vegyesbizottság 19. ülését Olaszországban tartotta. A bizottság az erdőgazdálkodás irányítá-

sával, a munkaerő képzésével s egészségvédelmével foglalkozott.

Külön feladata az átalakulás alatt álló országok számára segítségnyújtás szervezése.

– Az osztrák Mező- és Erdőgazdasági Minisztérium a FAO Európai Erdészeti Bizottságának felkérésére a közép- és kelet-európai országok erdészeti szakembereinek munkatalálkozót szervezett, amelynek célja az volt, hogy elősegítse a piacgazdaság átalakulását.

– Az USA Mezőgazdasági Minisztériumának agrárközgazdasági osztálya piacfeltáró céllal kereste fel főosztályunkat.

Érdeklődtek a keménylombos feldolgozott fatermek (furnér, falemez, rétegelt lemez) Magyarországra történő exportjának lehetőségei felől.

– A Bonni Szövetségi Élelmiszeripari, Mezőgazdasági és Erdészeti Minisztériummal fennálló együttműködési megállapodás alapján magyar delegáció utazott Németországba. A programot Észak-Rajna-Vesztfália tartományban rendezték meg.

– A FAO/ECE Fabizottságának ez évi ülésére Svájcban került sor.

– Angol erdőmérnök kutató ösztöndíjas pályázata keretében a szarvasok által okozott erdőkárokat, az azok elleni védekezést tanulmányozta Magyarországon.

– Finn erdészeti delegáció ismerkedett a magyar erdőtervezés különböző területeivel az éves szakemberecse-program keretében.

– Norvég erdészeti delegáció tanulmányozta a hazai erdő- és vadgazdálkodást, a nemzeti parkok tevékenységét az érvényes együttműködési megállapodás alapján.

– Magyar erdészeti delegáció utazott Finnországba, illetve Norvégiába az előzőekben leírt együttműködési megállapodások kapcsán és számos, a magyar szakembereket érdeklő kérdést tanulmányoztak.

Svájcban szakértői szintű előkészítő megbeszélésre került sor az 1993-ban Helsinkiben az európai erdők védelme tárgyában rendezendő miniszteri szintű konferencia szervezésével kapcsolatban.

– Bomban részt vettek szakembereink az ENSZ EGB ICP Forest Programme Task Force koordinációs értekezletén, amely a Task Force IX., magyarországi ülését készítette elő.

MTESZ DÍJAS 1992-ben

Dr. Göbölös Antal 31 év óta a MTESZ és az Országos Erdészeti Egyesület tagja. Szakmai pályafutása során mindvégig az erdészeti gyakorlatban dolgozott.

Az erdészeti technikumban szerzett érettségi után először erdészként dolgozott, majd 1963 és 68 között nappali tagozaton diplomát szerzett a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem erdőmérnöki karán. Okl. erdőmérökként a Kiskunsági Erdőgazdaság (Kecskemét) erdőművelési osztályán kezdett el dolgozni. Fő munkaterülete az alföldi erdők erdőfelújítási, erdőtelepítési munkáinak, a szaporítóanyagtermelésnek irányítása lett. Ezen a területen számos kiváló szakmai eredményt ért el, melyet miniszteri *Kiváló Dolgozó* kitüntetéssel és a *Munka Érdemrend* bronz fokozatával jutalmaztak. Kezdeményezője és végrehajtója volt a Kecskeméti környéki Csalánosi Parkerdő kialakításának. 1979-től a Kecskeméti Erdőfelügyelőség igazgatójaként három alföldi megye (Bács-Kiskun, Csongrád, Békés) erdőgazdálkodásának irányítója. Ennek során töretlenül folytatta az alföldi térség erdőtelepítési programját. Kezdeményezte, szervezte és alakította a közjóléti erdőgazdálkodás objektumait. (Bugac Alföldfásítási Múzeum, Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark erdészeti bemutatóterei, Kecskemét 100 ha-os arborétum stb.) Mérnöki alkotó munkája során mindig a tudományos igényességre, magas színvonalra törekedett. Ezt mutatja, hogy állandóan képezte magát, mg. környezetvédelmi szakmérnöki diplomát, majd egyetemi doktorátust szerzett Gödöllőn.

Az egyesületi munkán keresztül is mindig aktívan támogatta az MTESZ munkáját. A kecskeméti helyi csoport tagjaként, számtalan szakmai tanulmányút, továbbképzés szervezésével egyeztetett szakterületének műszaki szakmai fejlesztését elősegíteni.